

Єрм. Юстин (Бойко): «Знайомство з отцем Порфирієм визначило моє монаше покликання»

Отче Юстине, розкажіть, будь ласка, як зродилося Ваше покликання?

На моє рішення вибрати монаше покликання мали вплив не тільки події, але зустрічі з людьми, повними віри та любові до Бога і ближнього. Багато кого з них вже немає в живих, але я їх постійно пам'ятаю, бо вони для мене стали прикладом, заохотою, спонукою.

Передовсім вплинула на мене постать еромонаха Порфирія (Чучмана), який жив у монастирі святого Іллі в моєму рідному селі Дора. Знайомство з отцем Порфирієм розпочалося, мабуть, із Вечірні. Він звернув на мене увагу і запросив до крилосу. З часом за його стараннями я навчився читати по-церковнослов'янськи, співати. Відкритість і молодечість духу отця Порфирія стала захоплюючою для багатьох моїх ровесників. Ми з радістю щодня приходили на Вечірню, Літургію, у травні на Маївку. Окрім літургійного співу, ми читали Життя святих, отець пояснював нам правди віри, був добрим другом, батьком і товаришем. Він хотів, щоби бодай хтось із нас став монахом і часом це говорив вголос. Здається, саме тоді у мене вперше почала зароджуватися думка про монашество. Але вона була не до кінця ще сформованою. Тоді я уявляв собі монаха як старшу людину. Та одного разу на короткий час прибув до Дори еромонах Йосиф (Мілян). Йому тоді було близько 30-ти років. Він був настільки життєрадісним і повним енергії, що нікого не залишав байдужим, почав організовувати різні заходи, виступи, тощо. Саме отець Йосиф дав мені зрозуміти, що для того, щоб бути монахом, щасливим монахом, не обов'язково бути у похилому віці. Таким чином, питання про те, ким мені бути, остаточно вирішилося. Закінчивши школу, 1 липня 1994 року я переступив поріг монастиря.

Розкажіть більше про Ваш досвід спілкування з отцем Порфирієм. Отець для багатьох і донині є прикладом старця-монаха – до його могили на Чернечій горі в Уневі приїздять сотні прочан.

Мене вражало велика людяність отця Порфирія. Він був суворим і вимогливим, але одночасно дуже добрим і милосердним. У Дорі

люди досі згадують його як «Отця-Добродія». Мене вражало і те, що він переймався, немов рідний, долею кожного з нас.

Отець Порфирій для мене був великим авторитетом. Усі його поради і настанови я сприймав як непорушні. Найбільше мені подобались його конкретність і чіткість. Отець часто любив повторювати, що вивчив добре одну науку, яка називається «хлопістикою». Можливо, термін не дуже відповідний, але за ним крився увесь той досвід – життєвий і духовний – який не можна передати на папері. Цей досвід був його багатством, і люди, які приходили на пораду чи до сповіді, це прекрасно розуміли. Мабуть, саме сповіді у нього закарбувались у моєму житті так, що я їх пам'ятаю донині. Іноді здавалося, що він знав усе те, що я йому скажу. Мені залишалось тільки уважно слухати.

Отець Порфирій був людиною молитви, монахом, священником. Але у моїй пам'яті він залишився, передовсім, доброю особою, яка мала також гарне почуття гумору. Отець часто розповідав, як маючи іти до монастиря, влаштував гарну забаву для своїх друзів, після якої повідомив про своє рішення. Розповіді отця ми слухали з захопленням, бачили, що він був одним із нас, земських, грішних, але водночас іншим, який цілковито жив Богом.

Ви народилися в мальовничому селі Дора біля Яремча. І, як не раз повторюєте, є справжнім гуцулом. Що це для Вас значить?

Отець Порфирій любив повторювати, що з «гуцула монаха не буде». Вже потім, коли ми з отцем Теодором, моїм земляком, приїздили, то він казав, що таки помилився. Чому отець так стверджував? Передовсім тому, що знав гуцульську свободолюбиву вдачу, яка бере своє начало з карпатських височин. Признаюся, що найбільше, за чим я «банував» (сумував) на початку монашого життя, були саме гори. А ще гуцулів характеризує природна впертість, яка допомагає долати надзвичайні труднощі, але іноді, особливо у духовному житті, може ставати перешкодою. Ще однією рисою гуцульського темпераменту є надмірна емоційність у сприйнятті світу і подій. Це своєрідне багатство, але досить часто заважає у пошуку золотієї середини.

Ось таким гуцулом прийшов і я у монастир. Але дуже дякую Богові і моїм співбратам, які мене терпіли і терплять та допомагають іти за Христом. Христовий заклик «Іди за мною» дуже мене змінив. Прошу тільки Господа, щоби Він і надалі провадив, підтримував, допомагав і надихав.

Ви багато років студіювали богослов'я спочатку в Люблінському католицькому університеті, згодом у Римі.

Навчання мені дуже багато дало і додає сили, віри та наснаги. Св. Августин казав, що віра потребує розуміння. Очевидно, щоби вірити, не обов'язково закінчувати богословські заклади, але пізнавати Бога слід кожному через молитву, піст, духовне життя. Особливістю богослов'я є те, що воно намагається зрозуміти, осмислити віру.

Своє навчання у Люблінському католицькому університеті я дуже завдячую тодішньому ігуменові Унівської Лаври отцю Севастіану та отцю Йосифу (Мілян). Про те, що мене скерують на навчання, я дізнався заздалегідь, як нині пам'ятаю цю дату, 17 лютого 1994 р. Вислати когось без новіціату на науку виходить поза межі правил. Однак, пригадую, як мені отець Севастіян сказав: «Юрку, ми Тобі дуже довіряємо. Ти довші роки був при отцю Порфирію, при ньому пройшов першу монашу школу, тому намагайся виправдати наше довір'я. Нам дуже потрібні монахи з богословською освітою, які у майбутньому могли би закласти нашу студитську богословську школу».

Можливо, отець Севастіян вже забув ці настанови, але я їх пам'ятаю досі, вони всюди мене супроводжують. Саме ці слова спонукали мене добре закінчити університет і розпочати студії у Патристичному інституті «Августиніанум» у Римі. В Італії я зустрів багато українців-заробітчанин. Я багато читав про феномен міграції, але те, що побачив на власні очі, мене вразило. З огляду на ситуацію, окрім навчання, я почав займатися душпастирством при соборі св. Софії, а також маленькою громадою українців у м. Ареццо.

Чи не важко поєднувати молитву, навчання ще й душпастирську працю серед наших мігрантів?

Духовне життя я намагався формувати таким чином, щоби воно базувалося на двох основах – молитві і науці. Я жив тим молитовним правилом, яким жила спільнота священиків при соборі св. Софії. Окрім цього мав своє правило, яке мене постійно тримає в житті. Це молитва на вервиці до Богородиці. Очевидно, не завжди мені вдається бути на всьому літургійному правилі, але приватну молитву я стараюся ніколи не опускати, незалежно від того, який би не був змучений. Таким чином Господь тримає мене, а Його присутність у моєму житті я дуже відчуваю.

Нещодавно Ви захистили докторську працю. Що є предметом Ваших наукових досліджень?

Це постать св. Климента Римського, який, згідно з церковним переданням, загинув мученичою смертю у Херсонесі. Зацікавився я цим святим під час мого перебування у Римі. У престол збудованого Патріархом Йосифом собору св. Софії закладені мощі св. Климента. Сам Патріарх мав цього святого у великому почитанні і присвячує йому досить місця у своїй «Історії Христової Церкви в Україні», яку писав, будучи в'язнем комуністичних концтаборів. Іван Франко, досліджуючи культ св. Климента в Київській Русі, казав, що свого часу він був майже загальнонаціональним святим молодій християнській державі. Через те я вирішив зайнятися вивченням саме рукописної старослов'янської літератури про св. Климента.

Отче, ми щиро вітаємо Вас і запевняємо, що завжди раді вітати в Уневі. Якось Ви сказали такі слова: «Я у житті вже досягнув багато. Зараз тільки прошу, щоби Бог дав мені стільки сили, щоби я до кінця життя міг ходити процією до Унева». Нехай це Ваше бажання здійснюється щороку на прославу Бога та на радість унівських прочан.